

- In kaj ti pa še pravim ženin mlad
Al je še dáleč tje v tvoj grad?
- 80 Le molči, molči, mláda Brédica!
Sej se že vidi zlata strešica.
Še mi čez rávno pólje jezdi
Tak kákor tice v zráku letajo. —
In kader v běli grad perjézdijo
85 Perjézdijo in še perdirjajo,
- Na dvóru táša jih perčakvala
Tako je Brédi pregovárjala:
Vse kar po zémli léze ino grě
Je od lepote právilo tvoje
90 Pa vúnder si ti vsa prebrešena.
- Zdej Brédi táša je napivala
In ji pogáče je ponújala
In še takó je pergovárjala:
Sinljova! pi rudeče vinčice
95 Iměla boš rudeče líčice;
Če pa pogáčo boš pokúšala
Postála lépsi bódeš od snegá.
- Al zlíla na zelěno trático
Je Bréda vince, in na skálico;
100 Se posušila je vsa trática
In razvalila se je skalica, —
Pogáčo dála psětu mládimu —
Na městu se razpóči psičik mi.
- Še tak mi mláda Bréda govóri:
Oj, kaj vam právim húda táša vi!
Vse kar po zémli léze ino grě,
Vse od hudóbe váše kaj pově
Pa vúnder tól'ko še nikóli ne,
Oj táša! Kolikor hudóbní ste.
110 Ste umorili sínu osim žen
In mēni tudi strup napívate,
In v krúhu mi ga še ponújate.
- Takó še Bréda dálje govóri:
Oj, kaj ti právim mládi ženin moj!
115 Ki spála bódeva midvá nócój?
Pokáži mi to světlo kámrico,
In túdi to prebělo póstljico.
- Al stára táša právi govóri:
Per nas pa še naváde táke ni;
Kader nevěsto k nam perpěljejo
120 Za světlo kámrico ne prášajo
In túdi ne za bělo póstljico,
Ampak za čěrno kúhnjo prášajo.
Še ji pokáže ženin kámrico
125 In ji pokáže bělo póstljico.
- Ko Bréda v běli póstljici leží,
Si sěrčne ráne urno odmaší;
Tako mi pótľej právi govóri:
Oj teci, teci górká, fríšna krí!
130 Te ljubi materi poslála bom
Tje skóz' devět dežěl na běli dom
Se níkdar več ne bóve vidile
Ampák le v pěsmi bóve slišale.
- Takó mi právi ženin mladíh lét:
135 Iměl sim pobič že nevěst devět
Pa per noběni nisim pobič spal
Per tēbi, Bréda! hočem pa zaspat',
In níkdar nócem več od tēbe vzstat'.
- Po hiši hódí táša, govóri:
140 Oj kaj vam právim zdej, sosědje vi!
In drúgim všim, ki svátje ste moj!
Dozdej ste bíli svátje ví moj!
Zdej bod'te pa pogřebci, svátje vi!

Pesem sem zapisal natančno po rokopisu v prvotni obliki. Tu slede še lastni popravki Ledinskega, kolikor sem jih mogel razbrati. 10. Popravek nerazumljiv, rdeče — 11. r. Ali megličica je od vodě, — 12. r. Ali megličica je od gore? — 15. r. To pa že

nikašna megličica ni! — 24. r. zná, — 28. r. ponujala! — 30. r. napivala, — 31. r. trático, — 33. r. ponujala, — 39. r. bom potrebovala — 40. svinčnik, vezvala — 43. r. posadite — 52. svinčnik, jeli so po Brédi spraševati — 53. r. perpeljejo, — 54. posajajo, — 60. r. blo štiletece, — 63. r. Oj, — 65. r. žen, — 68. r. Oj, moj, — 69. svinč. nerazumljivo — 75. svinč. Hiti skrinjo pisano odpreti, — 84. r. Tak, — 88. svinč. nečitljivo — 90. svinč. nerazumljivo, r. prebršena! 94. svinč. Nevesta — 109. r. ste; — 111. r. napivate, — 112. r. ponujate! — 115. r. Kje — 116. r. Pokaži mi še — 117. Pokaži mi prebelo postljico — 120. r. perpeljejo, — 121. r. prašajo, — 122. r. postljico; — 131. r. dom! — 132. r. vidile, — 135. r. devět, — 136. r. spal — 142. r. moj; — 143. r. bodite pogrebci.

Popravke sem napisal tako, da se spozna novo lice verza. Ozirajo se največ na ločila, dasi je še vedno pesem v ločilih in v pravopisu pomanjkljiva. To bo nemara pesem, kakor jo je slišal Ledinski prepevati od »stare svoje matere« na Notranjskem in jo »nekoliko slikano« poslal Kranjski čebelici. (Novice 1853, str. 21.)

Dr. J. Š.

H. R. Haggard: **Salomonovi rudniki**. Kat. Bukvarna v Ljubljani. Afrikanška povest. Iz angleškega preložil J. Mulaček. — Za ljudstvo priporočilna romantična povest. Cena 1-60 K, vez. 2-40 K. — **Roža sveta**. Povest iz dobe križarske vojske. Angleški spisal H. R. Haggard, prevel J. Mulaček. Cena 2-80 K, vez. 3-90 K. Kat. Bukvarna v Ljubljani. — Zanimiva zgodovinska povest, ki priča o velikih pisateljskih talentih Haggardovih, bo jako dobra knjiga v knjižnicah naših izobraževalnih društev.

Zgodbe napoleonskega huzarja. A. Conan Doyle, prevel V. Mihajlovič. Založba Zlatorog v Ljubljani. — O pomenu Conan Doylejevih romanov smo že pisali v letošnjem letniku »Dom in Sveta«.

Zgodovina pobožnosti sv. Križevega pota. Spisala dr. Avg. Stegenšek. Maribor 1912. Tiskarna sv. Cirila. Cena 2 K pri upravnistvu »Voditelja« v Mariboru. — Bogato po ilustracijah, je delo dovršeno temeljito-znanstveno s spretno in trudaljubivo uporabo najraznejših virov.

Smrt pravičnega. Igrokaz v dveh slikah. Spisala in založila Pepica Senica. V Ljubljani 1913. Kat. Tiskarna. Cena 20 h. — **Dragoceni biseri**. Spisala Pepica Senica. Samozaložba. Tiskarna sv. Cirila v Mariboru 1913. Cena 52 h. — Zanimiva diletantska poizkusa, ki kaže, kako iz preprostih vrst ljudje z večjo ali manjšo srečo, vselej pa z velikim navdušenjem nastopajo kot pisatelji. V »Dragocenih biserih« je precej lepih navodil za slovensko mladino, vne-majočih jo za delo v blagor domovini.

Sveti Just. — Zgodovinska igra v štirih dejanjih. — Italijanski spisal dr. Fr. Petronio. Iz rokopisa prevel dr. I. D. — Zbirka ljudskih iger 20. snopič. — Zalaga Kat. Bukvarna v Ljubljani. Cena 80 v. — Igra se vrši l. 303. v dobi preganjanja kristjanov pod cesarjem Dioklecijanovim. — Prelagatelj pravi o igri v predgovoru: Med vsemi podobnimi igrami se ta odlikuje po posebno živahnem dialogu in pesniškem jeziku; za nas Slovence je pa tudi še zaraditega zanimiva, ker gledamo v njej junaško smrt zaščitnika škofije, ki je v velikem delu slovenska. — Značaj Justov se sicer pred nami ne razvija nič več; precej ko prvič nastopi,

ga že vidimo trdnega, odločnega v sveti veri. Dramatična pa je njegova borba z zastopniki tostranske religije. Ob zgledu svojega gospoda se razvije značaj osvobodjenca Petra v krščanskega junaka; istotako se vrši in izvrši v duši pogana Agabija preobrat, ko mož gleda junaštvo Justovo. Ovaduh Mukron je narisano po življenju. Pisatelj dr. Fr. Petronio, stolni prošt v Trstu, se je — to se mora priznati — dobro zamislil v čase rimskih imperatorjev in bo igra gotovo blagodejno vplivala. — V teh besedah prelagatelj sam omeni vrline in hibe, ki se pojavljajo v igri. Hiba v igri je, da se Justov značaj pred nami ne razvija. Igra bi pridobila na dramatični sili, in gledalcem ali čitateljem bi stal Just kot človek mnogo bliže, dočim se nam zdi sedaj kot vzoren, dragocen marmornat kip, a brez onega valovanja življenja, ki ga pričakujemo pri junaku igre. Omenim še, da se tudi Petronio ni izognil navadnim napakim, ki jo srečavamo pri hagiografih. Večidel pisatelji življenja svetnikov preveč idealizirajo svoje junake, odtegnejo jih od živega življenja, jih odtujijo ljudem, ki čutijo pri njih premalo sebi sorodnega, in svetnike dvigajo v višave popolnosti, ki se nam zemljanom zde nepristopne. Mi jih občudujemo, a prevelika je dozdevna razdalja med njimi in med nami, da bi se trudili jih dohiteti. — Ako bi gledalec opazoval pri svetniku tudi njegove nepopolnosti, ki so naravne in se jih nihče v življenju ne otrese, in bi videl, kako vključ pokvarjeni naravi svetnik z naravnimi in nadnaravnimi sredstvi zmaguje zlo, tedaj bi lažje in bolj gotovo rekel z velikim Avguštinom: Če je ta to zmož, zakaj bi tudi jaz ne mogel? — Iz tega je jasno, da se Just v igri ne more sprijazniti z mislijo prijateljev, da bi bežal pred smrtjo, dasi ni zoper to nobenega razloga v igri. Prijatelji bi tega ne bili smatrali kot slabost, ampak kot samo ob sebi umevno pri dvajsetletnem mladeniču, dramatični prizori pa bi bili bolj živahni in posneti po naravi, kar se kaže pri drugih osebah v igri, ki se naravno razvijajo. — Vkljub temu pa bo igra res blagodejno vplivala vsled svojih vrlin glede tehnične izvršitve, posebno pa glede krščanske ideje, ki ji služi, ker se sicer ta ideja v našem slovstvu

tako redko kaže. — Da je jezik v prevodu lep in gladek, zato nam je porok prelagateljevo ime. —n.

Poročilo o III. slovenskem protialkoholnem kongresu. Založila protialkoholna zveza »Sveta vojska«. Kat. Tiskarna v Ljubljani. Cena 1 K. — Vodstvo protialkoholne zveze je s pomočjo »Društva zdravnikov na Kranjskem« ob svoji desetletnici priredilo v Ljubljani imponanten shod, o katerem poroča zgoraj omenjena knjižica. Na shodu so govorili dr. Demeter pl. Bleiweis, župnik Janez Kalan, dr. Avg. Levičnik, dr. Otmar Krajec, Gustav Pirc, dr. Alf. Serjun, sodni svetnik Milčinski, dr. Ant. Schwab, Antonija Štupca, dr. J. Bezjak, L. Puhar, Rud. Horvat, katehet Tomažič. Obravnavali so važne tvarine temeljito in pregledno. — Želeti je, da se zlasti slovenska inteligenca seznani z alkoholnim vprašanjem. V tej knjižici najdemo kratke in točne informacije o tem vprašanju. —n.

Naše slike. Anton Štefci je šel v Italijo, da si izobrazí duha na nesmrtnih delih klasične umetnosti. Iz Florencia nam je poslal nekaj vzorcev svojih študij. Ljubenzivi glavici (str. 241.) dokazujeta, koliko nanj vpliva renesančno ozračje divne toskanske prvostolice. — Izmed slovanskih umetnikov sploh priobčujemo danes Jožefa Brandta »Na lov!« (str. 245). Drzne, življenja in neukročne moči polne so koncepcije tega ženialnega Poljaka. — Ob Kolpi se je začelo novo življenje. Zgradba belokranjske železnice naglo napreduje. Slika str. 262. nas postavi na hrvaški breg, s katerega vidimo ono traso, izpeljano na kranjski strani od Primostka proti Metliki. — Mednarodna napetost je povzročila izjemne vojaške odredbe. Avstrija je poslala svoje brodoge proti Črni gori in Albaniji (str. 268. in 280). — Papež Pij X. je bil nevarno bolan. Njegovo ozdravljenje se je praznovalo s slovesno službo božjo v cerkvi sv. Petra (str. 275). Ta večer je bila vsa cerkev tudi bajno razsvetljena.

Popravek: V zadnji številki »Dom in Sveta« na strani 209 naslov Jos. Lovrenčičeve pesmi: Vraza, ne: Vrata.

AVSTRIJSKE VOJNE LADJE PLOVEJO IZ PULJA PROTI ČRNI GORI.